

LAG- OCH EKONOMIUTSKOTTETS
BETÄNKANDE nr 17/1990-91 med anledning av ltm Lasse Wiklöfs m.fl. hemställningsmotion till landskapsstyrelsen om en aktionsplan i anslutning till Nordiska rådets plan mot havsföroreningar.

Landstinget har den 14 december 1990 inbegärt lag- och ekonomiutskottets yttrande över nämnda motion. Utskottet som i ärendet hört landskapsstyrelseledamoten Karl-Göran Eriksson, vatteningenjören Bror Johansson och fiskeriintendenten Carl Storå får i anledning härav anföra följande.

I motionen föreslås att landstinget hos landskapsstyrelsen hemställer om en presentation av en aktionsplan som infriar målen i Nordiska rådets plan mot havsföroreningar eftersom landskapsstyrelsen måste vidta krafttag för att nå de i planen uppsatta målen att reducera föroreningen till de nivåer som var förhärskande i mitten av 1980-talet.

Lag- och ekonomiutskottet konstaterar att landstinget den 28 maj 1975 godkänt lagen om godkännande av vissa bestämmelser i den s.k. Helsingforskonventionen, d.v.s. konventionen om skydd av Östersjöns marina miljö (FFS 290/80). Utskottet konstaterar vidare att ministrarna från de sju Östersjöstater som ratificerat konventionen i februari 1988 antog en deklaration enligt vilken utsläppen till Östersjön bör minska med exempelvis 50 procent så snart som möjligt men inte senare än 1995. Härvid utgick man ifrån 1987 års nivåer. Deklarationen antogs av den s.k. Helsingforskommissionen år 1989, varvid man också beslöt att de länder som anslutit sig till konventionen därefter bör rapportera om vilka framsteg som gjorts på området. Eftersom det senare visat sig vara svårt att göra beräkningar gällande den totala belastningen på Östersjön och att jämföra data från de olika länderna har man inom Helsingforskommissionen beslutat uppgöra en ny belastningsrapport för att underlätta uppföljningen av ministerdeklarationen.

I januari 1989 antog Nordiska ministerrådet ett nordiskt miljöprogram som dessförinnan hade behandlats vid Nordiska rådets extra session i november 1988. Miljöprogrammet avsågs att kompletteras med särskilda handlingsplaner på områden där nationella åtgärder kan stödja och förstärka varandra. Nordiska ministerrådet godkände därför i januari 1989 en återgårdsplan mot förorening av den marina

miljön. Vid godkännandet förutsattes en fortlöpande revision av planen som därför kontinuerligt uppdateras. I februari 1989 beslöt landskapsstyrelsen ansluta sig till åtgärdsplanen.

Enligt planen har berörda nordiska länder som målsättning bl.a. att

- minska utsläppen av närsalter till Östersjön med 50 procent i förhållande till 1985 års nivå före år 1995
- genom bästa tillgängliga teknologi minska metallutsläppen med minst 50 procent från 1985 till 1987 års nivå före utgången av år 1994
- införa bästa tillgängliga teknik för att reducera utsläppen av stabila, toxiska och bioaccumulerbara ämnen med minst 50 procent från år 1985 - 1987 till år 1995.

Utskottet konstaterar således att landskapet förklarat sig villigt att kraftigt reducera utsläppen till Östersjön såväl gentemot de nordiska länderna som gentemot de stater vilka ingått den s.k. Helsingforskonventionen. Utskottet konstaterar att Helsingforskonventionen och på basen av den uppgjorda deklARATIONER på formella grunder får anses vara mer förpliktande än rekommendationerna i Nordiska ministerrådets åtgärdsplan.

Ett av de i landskapsstyrelsens miljöpolitiska handlingsprogram ingående specialprogrammen rör vattenvård. Det övergripande målet enligt programmet för vattenvården är att förhindra att vattnets tillstånd försämras samt att förbättra tillståndet i förorenade vatten genom minskning av belastningen och genom andra åtgärder. Ett av de delmål som uppställts i programmet är "att beträffande havsmiljön följa Helsingforskonventionen om begränsning av utsläpp samt Nordiska ministerrådets åtgärdsplan mot förorening av den marina miljön bl.a. avseende en halvering av fosfor och kväveutsläppen från 1985 års nivå till år 1995". I programmet ingår även ett relativt stort antal åtgärder vilka landskapsstyrelsen avser stöda för att minimera utsläppen av närsalter och andra föroreningar. Som exempel på sådana åtgärder som landskapsstyrelsen ämnar stöda, kan nämnas

- förbättrad reningsteknik vid och ökad anslutning till de kommunala reningsverken, samt förbättrad kontroll av reningsverkets funktion,

- användning av foder med lågt innehåll av fosfor och kväve samt förbättrad slam och avfallshantering vid fiskodlingar,
- utarbetande av gödslingsplaner för jordbruket och
- byggande av tillräckliga lagringsutrymmen för förvaring av husdjursgödsel.

Utskottets delar motionärernas bekymrade inställning till den marina miljön i våra omkringliggande vatten. Med tanke på förvaltningens begränsade resurser finner utskottet det dock inte ändamålsenligt att utarbeta en aktionsplan av i motionen efterlyst slag eftersom det miljöpolitiska handlingsprogrammet redan kan sägas utgöra en fullvärdig aktionsplan. Resurserna bör i stället inriktas på att åstadkomma resultat. Det har kommit till utskottets kännedom att man inom landskapsförvaltningen arbetar med en presentation av vad som åstadkommit med hittills vidtagna åtgärder. Utskottet utgår därför ifrån att landskapsstyrelsen under vårsessionen skall kunna presentera hittills uppnådda resultat så att tendenserna klart framgår.

Med anledning av ovan anförda får utskottet härmed vördsamt föreslå

att Landstinget med förkastande av hemställningsmotion nr 13/1990-91 bringar betänkandets motivering till landskapsstyrelsens kännedom.

Mariehamn den 12 mars 1991

På lag- och ekonomiutskottets vägnar:

Anders Eriksson
ordförande

Susanne Eriksson
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Anders Eriksson, viceordföranden Söderlund samt ledamöterna Hedman-Jaakkola, Harry Eriksson och Holmberg.